

Riktlinjer för alkoholservering (serveringstillstånd) i Markaryds kommun

Dokumentnamn	Dokumenttyp	Fastställd	Beslutsinstans
Riktlinjer för alkoholservering (serveringstillstånd) i Markaryds kommun	Riktlinjer	2021-12-09	MBN
Dokumentansvarig	Diarienummer	Reviderad	Giltig till
Miljö- och byggnadsnämnden	2021/58 MBN §89	2026-08-17§ 71	--
Dokumentinformation	Riktlinjer för alkoholservering		
Dokumentet gäller för	Markaryds kommun		

Innehåll

Sammanfattning	4
Syfte	4
Markaryds kommuns mål med riktlinjer för alkoholservering	4
Lagar och regler som påverkar riktlinjerna	5
Vad alkohollagen i korthet säger om serveringstillstånd	5
Ansökan och handläggning	5
Handläggningstider vid ansökan	6
Kommunens informationsskyldighet	6
Riktlinjer avseende serveringslokal	6
Remissyttranden	7
Olägenheter på grund av serveringsställets belägenhet eller andra skäl	7
Ljudnivåer	8
Prövotider	9
Kommunens tillsynsverksamhet	9
Förebyggande tillsyn	10
Inre tillsyn	10
Yttre tillsyn	10
Tillsynsavgifter	10
Riktlinjer vid servering Serveringstider	11
Ordning och nykterhet	11
En ansvarsfull alkoholhantering	12
Uteserveringar	13
Gemensamt serveringsutrymme	14
Cateringverksamhet	14
Kryddning snaps	15
Provsmakning	15
Villkor vid meddelande av serveringstillstånd	16
Tillfälliga tillstånd till allmänheten och slutna sällskap	16
Tillfälliga tillstånd till allmänheten	17
Tillfälligt serveringstillstånd till slutet sällskap	18
Diskriminering	18

Sammanfattning

Markaryds kommun är en plats där människor ska känna sig trygga och trivas. Kommunen ska vara attraktiv för både invånare och besökare. I Markaryd ska alkoholservering ske på ett ansvarsfullt och seriöst sätt, med hänsyn till människors hälsa och trygghet. Enligt alkohollagen ska kommunen ha tydliga riktlinjer som talar om vad som gäller när man söker serveringstillstånd. Kommunen kan också reglera vad man i övrigt ska ta hänsyn till vid tillståndsprövningen.

Syftet med de kommunala riktlinjerna är att den som söker tillstånd ska kunna förutse om en verksamhet som planeras kan ges tillstånd, samt att ge vägledning vid handläggning och beslut så att ansökningar om serveringstillstånd behandlas lika inom kommunen.

Kommunen har gett Miljö- och byggnadsnämnden i uppdrag att från och med år 2022 hantera handläggningen av serveringstillstånd.

Syfte

Kommunen ska enligt 8 kap. 9 § alkohollagen tillhandahålla information om vad som gäller enligt alkohollagen och föreskrifter kopplade till lagen, samt ta fram riktlinjer för hur föreskrifterna tillämpas i kommunen. Väl genomtänkta och noggrant utformade riktlinjer skapar goda förutsättningar för att tillståndsgivningen ska kunna ske rättssäkert och effektivt.

Alkollagen ger utrymme för lokal anpassning av när och var servering av alkoholhaltiga drycker ska tillåtas i kommunen och ger även kommunen rätt att vägra serveringstillstånd enligt 8 kap. 17 och 19 §§ alkohollagen.

Syftet med dessa riktlinjer är att skapa

- förutsebarhet för om en etablering som planeras kan ges tillstånd,
- likabehandling inom kommunen av ansökningar om serveringstillstånd.

Markaryds kommuns mål med riktlinjer för alkoholservering

Att få ett serveringstillstånd innebär ett stort ansvar för tillståndshavaren. Miljö- och byggnadsnämnden förväntar sig att tillståndshavarna lever upp till lagens krav på lämplighet och skötsamhet samt arbetar aktivt med att förebygga brott och minimera verksamhetens negativa påverkan på omgivningen.

Målet med riktlinjerna är följande:

- Minska överkonsumtion av alkohol. Särskilt fokus ska ligga på ungdomar och unga vuxna.
- Bidra till en förbättrad folkhälsa.
- Bidra till att endast seriösa entreprenörer får tillstånd.
- Den som söker tillstånd får ett professionellt och tydligt bemötande.
- Verka för fler alkoholfria ungdomsmiljöer och ungdomsarrangemang.

Miljö- och byggnadsnämnden vill även skapa en acceptans för riktlinjerna hos Markaryds kommunens invånare.

Alkohol, narkotika, dopning, tobak och nikotin samt spel om pengar och brottförebyggande arbete (ANDTS+BF).

ANDT-strategins övergripande mål är "Ett samhälle fritt från narkotika och doping, med minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och ett minskat tobaksbruk."

Målet innebär:

- en nolltolerans mot narkotika och doping
- att minska allt tobaksbruk och förhindra att minderåriga börjar använda tobak
- att förhindra all skadlig alkoholkonsumtion bland annat genom att minska konsumtionen och skadliga dryckesvanor.

Barnkonsekvensanalys

Inom Markaryds kommun ska en barnkonsekvensanalys genomföras i alla ärenden som avser stadigvarande serveringstillstånd samt tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten.

Barnkonsekvensanalysen ska innehålla en bedömning om beslutet är förenligt med barnets bästa. I de fall där beslutet inte bedöms vara förenligt med barnets bästa ska en bedömning göras av hur stor påverkan beslutet får på barn. Stor återhållsamhet tillämpas när det gäller tillstånd i samband med idrottsevenemang och evenemang som riktar sig till barn och unga.

Lagar och regler som påverkar riktlinjerna

Handläggningen av serveringstillstånd och tillsynen av alkoholservering styrs av alkohollagen och angränsande lagar och förordningar. Alkohollagen tolkas i första hand av förvaltningsdomstolarna och i andra hand av Folkhälsomyndigheten.

Länsstyrelsen utövar tillsyn över kommunen, men ger även kommunen råd och stöd i frågor som rör tolkning av alkohollagen. Kommunen är skyldig att ha riktlinjer för alkoholservering i kommunen, som visar hur bestämmelserna tillämpas. Riktlinjerna måste stämma överens med rådande lagar och regler. Dessutom måste riktlinjerna ta hänsyn till övriga styrdokument i Markaryds kommun, samt till nationella strategier och program.

Vad alkohollagen i korthet säger om serveringstillstånd

Spritdrycker, vin, andra jästa drycker starköl eller alkoholdrycksliknande preparat får bara säljas av den som har tillstånd (eller annan laglig rätt) i enlighet med alkohollagen, att sälja dessa drycker enligt 3 kap. alkohollagen. I lagtexterna innebär "försäljning" tillhandahållande (av dryck) mot ersättning, medan "lämna ut" avser allt tillhandahållande av alkohol vid försäljning. Det finns flera olika typer av försäljning. En försäljningstyp är servering, då dryck säljs till konsument för att drickas upp på plats. Det är denna försäljningstyp som berörs av kommunens riktlinjer för alkoholservering.

Tillstånd till servering av spritdrycker, vin och starköl meddelas av den kommun där servering ska ske enligt 8 kap. 1 § alkohollagen. Ansökan om serveringstillstånd görs skriftligen hos kommunen enligt 8 kap. 10 § alkohollagen. Serveringstillstånd får bara ges till den som visar sig vara lämplig att utöva verksamheten, med hänsyn till personliga och ekonomiska förhållanden och omständigheter.

Ansökan och handläggning

Handläggningstider vid ansökan

Rättsregel

Enligt 5 § alkoholförordningen ska en kommun fatta beslut i ett ärende om serveringstillstånd inom fyra månader från det att en fullständig ansökan har kommit in till kommunen. Om det är nödvändigt på grund av utredningen får handläggningstiden förlängas med högst fyra månader om det finns särskilda skäl till det. Kommunen ska informera sökanden om skälen för att handläggningstiden förlängs innan den ursprungliga tidsfristen har gått ut.

I förvaltningslagen framgår det att utgångspunkten för handläggningen är att ”ett ärende ska handläggas så enkelt, snabbt och kostnadseffektivt som möjligt utan att rättssäkerheten eftersätts”.

Riktlinjer

Markaryd kommun strävar efter att hålla så korta handläggningstider som möjligt i ärenden som rör serveringstillstånd. Innan beslut fattas ska remisser skickas till olika myndigheter. Normal handläggningstid för stadigvarande tillstånd och tillfälliga tillstånd till allmänheten är ca 2-3 månader från det att en komplett ansökan har inkommit till myndigheten till att beslut fattas. Normal handläggningstid för tillfälliga tillstånd till slutet sällskap är vid första ansökningstillfället cirka två veckor. Därefter cirka 1 vecka. Det som kan förlänga beslutsprocessen är om t ex sökanden inte klarar kunskapsprovet inom rimlig tid.

Handläggningstiden räknas från det att ansökan är komplett, det vill säga att alla handlingarna har inkommit. Det som kan förlänga beslutsprocessen är om sökande inte klara kunskapsprovet inom rimlig tid.

Kommunens informationsskyldighet

Rättsregel

Enligt 8 kapitlet 9 § alkohollagen har kommunen en skyldighet att informera om vad som gäller enligt denna lag och anslutande författningar.

Riktlinjer

En ansökan om serveringstillstånd bedöms utifrån alkohollagens krav. Serveringstillstånd får endast ges till den som med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden är lämplig att utöva verksamheten. Serveringsstället ska vara lämpligt för sitt ändamål ur brandsäkerhetssynpunkt. Vid tillfällig servering är kraven på lokalens beskaffenhet.

Alkoholservering ska ingå i ett seriöst sammanhang. Vid bedömning av ansökningar om serveringstillstånd i samband med idrottsevenemang och evenemang där barn och ungdomar är en del av målgruppen bör särskild försiktighet iakttas.

Om de förhållanden som redovisades i ansökan ändras efter att serveringstillstånd beviljats ska detta anmälas till tillståndsenheten. Det gäller till exempel vid större ombyggnation, samt då nya personer träder in i det tillståndshavande bolagets styrelse eller krets av ägare och finansärer. I sådana fall ska de nya förhållandena redovisas och prövas för att säkerställa att alla krav som ställs på serveringsstället och tillståndshavaren fortfarande uppfylls.

Riktlinjer avseende serveringslokal

- Miljö- och byggenheten intygar att lokalen är registrerad som livsmedelsanläggning.
- Lokaler, som används för servering till allmänheten eller för servering till slutna sällskap vara lämpliga ur brandsäkerhetssynpunkt.

- Trappor, toaletter och dylikt räknas inte till serveringsytor.
- Gäster ska ha tillgång till toalett.

Sökanden ska genom att avlägga ett prov hos kommunen, visa att han eller hon har de kunskaper om alkohollagen och tillhörande föreskrifter som krävs, för att på ett författningsenligt sätt utöva serveringsverksamheten. Om sökande är en juridisk person är det de fysiska personer som har ett betydande inflytande i rörelsen, personer med betydande inflytande (PBI), och är aktiva i serveringsverksamheten, som ska göra provet.

Kommunen ska vid prövningen av den sökandes kunskaper i alkohollagen använda prov framtagna av folkhälsomyndigheten. Sökanden har möjlighet att göra två omprov, därefter måste en ny ansökan göras. För godkänt resultat krävs att sökanden uppnår minst 75 procent rätta svar inom varje delområde som ingår i provet.

Det bör noteras att det inte är möjligt enligt alkohollagen att göra ett prov innan en skriftlig ansökan har inkommit till kommunen.

Kommunen anlitar vid behov auktoriserad tolk.

Utifrån behovet försöker kommunen själv eller tillsammans med annan kommun årligen anordna utbildning i ansvarsfull alkoholservering för restaurangernas personal.

Kommunen anser det vara av största vikt att restauranger med serveringstillstånd har en genomtänkt alkohol- och drogpolicy, för en säker och trygg miljö, både för personal och gäster. Policyn ska vara väl känd av alla berörda.

Remissyttranden

Rättsregel

Enligt 8 kapitlet 11 § alkohollagen ska kommunen hämta in polisens yttrande vid en prövning av ett stadigvarande serveringstillstånd, såväl till allmänheten som till ett slutet sällskap. Kommunen ska också hämta in polisens yttrande vid en prövning av tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten, om det inte rör sig om ett litet arrangemang. Enligt 8 kapitlet 16 § ska också de lokaler som används för stadigvarande servering vara brandsäkra. Brandsäkerheten kan också vara något som kommunen behöver beakta när den prövar en ansökan om tillfälligt serveringstillstånd.

Riktlinjer

Polismyndigheten är en obligatorisk remissinstans. Övriga remissinstanser som kommunen använder vid behov är: Skatteverket, Kronofogdemyndigheten, räddningstjänsten och miljö- och byggheten (när det gäller serveringstider och eventuella störningsrisker för närboende). Även andra remissinstanser kan förekomma. Genom att skicka remisser till olika myndigheter kontrolleras den sökandes vandél, det vill säga att den sökande inte är brottsligt belastad, att han/hon är ekonomiskt skötsam samt har gjort rätt för sig till det allmänna (skatter, moms och arbetsgivaravgifter).

Polismyndighetens yttrande om ordningsläget i området för den tilltänkta etableringen och miljö- och bygghetens bedömning av störningsrisken för närboende ska tillmätas stor vikt vid tillståndsprövningen.

Olägenheter på grund av serveringsställets belägenhet eller andra skäl

Rättsregel

Enligt 8 kapitlet 17 § alkohollagen får kommunen vägra serveringstillstånd om serveringsstället på grund av placering eller andra skäl kan befaras medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet, eller medföra särskild risk för människors hälsa, även om övriga krav som uppställs i lagen är uppfyllda.

Riktlinjer

Det finns enligt alkohollagen ingen generell ”rätt” att få serveringstillstånd. Kommunen ska bedöma risken för eventuella alkoholpolitiska olägenheter. Polismyndighetens yttrande om ordningsläget i området för den tilltänkta etableringen och miljö- och byggenhetens bedömning av risken för att störningar uppkommer för närboende, ska tillmätas stor vikt vid tillståndsprövningen.

Det ska för en kommun vara möjligt att förhindra restaurangetablering med servering av alkoholdrycker, på grund av serveringsställets belägenhet eller av andra skäl som kan befaras medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa. Det som här menas med serveringsställets belägenhet är särskilt känsliga områden såsom närheten av skolor eller ungdomsgårdar där ungdomar vistas eller samlas, redan etablerade missbruks- eller brottsbelastade miljöer, utpräglade bostadsområden där buller från serveringsstället kan ge upphov till störningar med mera, och som kan innebära risker för uppkomsten av olika alkoholrelaterade olägenheter.

Efter en helhetsbedömning föreligger det alkoholrelaterade olägenheter om:

- Polismyndigheten avstyrker ansökan med hänvisning till ordningsproblem på eller omkring serveringsstället.
- Miljö- och byggenheten avstyrker ansökan med hänvisning till att närboende utsätts, eller riskerar att utsättas för, bullerstörningar från serveringsstället.
- Kommunen äger kännedom om missförhållanden på serveringsstället eller avseende sökandes lämplighet.

För att motverka en osund utveckling i samband med alkoholservering ska särskild uppmärksamhet riktas på:

- Områden som är särskilt känsliga ur ordnings- och bullersynpunkt.
- Särskilt känsliga områden i anslutning till ungdoms-, sport- och idrottsmiljöer. Nyetablering i ovanstående områden ska bedömas restriktivt och serveringsställets verksamhetsinriktning (målgrupp, pub, matrestaurang, nattklubb med mera) ska särskilt uppmärksammas.

För att i möjligaste mån hindra störningar till närboende och omgivningen bedömer miljö- och byggenheten ansökningar om serveringstillstånd enligt fastställda principer. En individuell prövning sker i varje ansökan med hänsyn till lokala variationer i bl.a. bostadsbebyggelsen. Det förebyggande arbetet har stor betydelse för att verksamhetsutövare på ett tidigt stadium får kännedom om vilka förutsättningarna är för att serveringstillstånd ska kunna tillstyrkas. Det är oftast svårt att i efterhand åtgärda olägenheter för omkringboende. Dessutom är detta normalt förenat med mycket stora kostnader för verksamhetsutövaren.

Ljudnivåer

Musik från verksamheter, som t.ex. restauranger, kan ge upphov till störande buller i bostäder. Musik innehåller ofta lågfrekvent basljud. Det lågfrekventa basljudet sprider sig lätt långa sträckor i en byggnad och kan därför upplevas som störande av många. Boende som utsätts för musikbuller uppger ofta att de är störda redan vid låga ljudnivåer. Vägledning för bedömningar

gällande detta finns i Folkhälsomyndighetens riktvärden och allmänna råd om buller inomhus (FoHMFS 2014:13).

I alkohollagens 8 kap 19 § anges att, om inte kommunen beslutar annat, får servering av spritdrycker, vin, starköl eller andra jästa alkoholdrycker inte påbörjas tidigare än kl. 11:00 och inte pågå längre än till kl. 01:00. Vid ansökan om serveringstillstånd och serveringstider görs alltid en individuell prövning och bedömning av det enskilda serveringsstället och dess störningsrisk för närboende. För att kunna göra en saklig bedömning av störningsrisken kan sökanden komma att åläggas att inkomma med dokumentation gällande ljudisolering, utförda av företrädesvis fackman inom akustikområdet.

När det gäller dans- och konsertlokaler krävs mycket bra ljudisolering, vilket är svårt att åstadkomma i vanliga bostadshus. Sådana verksamheter bör därför normalt inte lokaliseras i bostadsfastigheter.

För vidare frågor kring ljudisolering, t ex innan ombyggnad, hänvisas till akustikkonsulter. Miljö- och byggenheten kan ge allmänna upplysningar och svara på frågor men kan inte ge förhandsbesked eller råd om hur ombyggnaden bör göras för att uppfylla kraven.

Prövotider

Prövotider kan bli aktuella när det gäller nyetablering, ny innehavare eller förlängt öppethållande. I de flesta sådana fall beslutas om en provotid för en del av tillståndet, till exempel kan serveringstid till kl. 22.00 ges stadigvarande och en senare tid ges med provotid för att se om verksamheten stör närboende eller medför problem med ordning och nykterhet. Serveringstid på uteservering mellan kl. 22:00 till kl. 23:00 beviljas med två års provotid om det inte föreligger pågående klagomålsärenden hos miljö- och byggenheten eller nyligen avslutat klagomålsärende. Med nyligen avslutat avses inom det senaste året från det att kontrollen görs.

Om stadigvarande tillstånd söks efter en provotid ska remisser skickas till polismyndigheten och miljö- och byggenheten. Om dessa remissinstanser inte redovisar några problem som kan kopplas till restaurangens verksamhet ska stadigvarande tillstånd ges, i annat fall ska ansökan avslås eller ny provotid ges.

Det är tillståndshavarens ansvar att se till att stadigvarande tillstånd söks efter en provotid om så önskas. En sådan ansökan skickas lämpligen in cirka tre månader före provotidens utgång. Omprövning av provotid är avgiftsfri. Om ansökan om stadigvarande tillstånd inkommer efter provotidens slut behandlas den som en ny ansökan om utökad serveringstid, vilket bland annat innebär att ansökningsavgift tas ut.

Kommunens tillsynsverksamhet

Rättsregel

Kommunens tillsynsansvar för områdena servering av alkoholdrycker och marknadsföring av alkoholdrycker framgår av 9 kapitlet 2 och 3 §§ alkohollagen.

Riktlinjer

Tillsyn i kombination med möjligheter till sanktioner är ett viktigt instrument för att restaurangverksamheten ska kunna bedrivas enligt gällande lagar och bestämmelser. Detta är en förutsättning för att branschens aktörer ska kunna konkurrera på lika villkor. Tillsynen ska vara effektiv och inrikta sig på väsentligheter.

Tillsynen kan lite grovt delas upp i tre delar: Den förebyggande tillsynen, den inre tillsynen och den yttre tillsynen. Mycket av den förebyggande och inre tillsynen kan göras på kontorstid medan

den yttre tillsynen förutsätter inspektion på serveringsstället företrädesvis på kvällar och nätter. Tillsynsmyndigheterna (stadens tillståndsenhet och polismyndigheten) har rätt till tillträde till lokaler och rätt att ta del av bokföring och andra handlingar som rör verksamheten.

Förebyggande tillsyn

Med förebyggande tillsyn menas förebyggande arbete i form av information till tillståndshavare och sökande samt medverkan i utbildningar, olika forum och projekt. Syftet med den förebyggande tillsynen är att förebygga problem och att säkerställa att tillståndshavarna har kunskap om vad som gäller inom olika områden.

Till den förebyggande tillsynen räknas även den skriftliga information tillståndsenheten kontinuerligt skickar till tillståndshavarna. Till denna kategori av tillsyn hör också de områdesvisa träffar med krögare som förekommer i närpolisområdena.

Inre tillsyn

Med inre tillsyn avses kontroll av uppgifter från olika myndigheter. Det handlar om frågor av ekonomisk art, tillståndshavaresandel, av andra myndigheter företagna restauranginspektioner med mera. Vidare undersöks företagets försäljningssiffror genom de så kallade restaurangrapporterna från tillståndshavarna. Till den inre tillsynen räknas också en fortlöpande övervakning av restaurangernas marknadsföring i annonser och dylikt, till exempel för att säkerställa att evenemang där tillstånd för servering till slutet sällskap söks inte riktar sig till allmänheten.

Enheten erhåller anmälningar från polismyndigheten vilka bl.a. belyser ordnings- och nykterhetssituationen i och kring ett serveringsställe. Det är inte antalet anmälningar som ligger till grund för ett eventuellt ingripande enligt alkohollagen utan innehållet i dessa. Endast i de fall anmälningarna visar att tillståndshavare inte fullföljer sina skyldigheter enligt alkohollagen ska dessa ligga till grund för ett administrativt ingripande.

Enheten kan i vissa fall använda sig av kreditupplysningstjänster för att effektivisera den inre tillsynen. Vid sådana tillfällen är det enheten skyldig att skicka omfrågandekopior till de privatpersoner som kontrollen omfattar.

Yttre tillsyn

Den yttre tillsynen innebär kontroll av att serveringsställenas alkoholservering sker i enlighet med tillståndet och alkohollagen, och inte bryter mot gällande lag i övrigt. Bedömningar av ordningsläget i och utanför restaurangen samt kontroll av att servering till märkbart påverkade gäster och underåriga inte sker är viktiga delar av den yttre tillsynen.

Tillsynsavgifter

Rättsregel

Kommunen har enligt 8 kapitlet 10 § alkohollagen rätt att ta ut avgifter för tillsyn av den som har provsmaknings- eller serveringstillstånd. Avgifterna beslutas av kommunfullmäktige och baseras på självkostnads- och likställighetsprincipen som regleras närmare i kommunallagen (1991:900).

Riktlinjer

Markaryd kommuns avgiftsuttag innehåller dels en fast avgift som är likat för alla, dels en rörlig schablonavgift som baseras på restaurangens omsättning för alkoholförsäljning. Avgiftsuttaget följer Sveriges kommuner och regioners rekommendationer. Avgifterna beslutas av kommunfullmäktige.

Aktuella avgifter finns med på Markaryds kommuns hemsida.

I tillsynsavgiften ingår den tillsyn som görs av tillståndsenhetens personal direkt ute på restaurangen. Utöver detta tillkommer flera andra arbetsuppgifter som ingår i tillsynen. Detta är bland annat: service och rådgivning till krögare, utbildning i ansvarsfull alkoholservering, administration, arkivering och diarieföring, samverkan med myndigheter och andra instanser, intern utbildning, lokalkostnader och övriga kostnader knutna till verksamheten.

Riktlinjer vid servering Serveringstider

Rättsregel

Bestämmelsen i 8 kapitlet 19 § alkohollagen om serveringstider syftar främst till att motverka olägenheter som onykterhet och oordning. Bestämmelsen om serveringstider är en viktig del av den svenska alkoholpolitiken, och social hänsyn ska därför gå före affärsmässiga eller konkurrensmässiga hänsyn. Att en konkurrerande restaurang redan har fått längre serveringstid behöver därför inte motivera bifall till en annan ansökan. När kommunen prövar en restaurangs serveringstid ska man beakta om serveringstiden kan medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet, eller om den kan innebära särskild risk för människors hälsa. Skyddet för människors hälsa och intresset av att upprätthålla ordning, nykterhet och säkerhet ska stå i förgrunden när kommunen prövar sena serveringstider.

Riktlinjer

Normal serveringstid enligt alkohollagen är mellan kl. 11.00 och kl. 01.00.

Restaurangernas öppethållande har betydelse dels för boende i serveringsställets närhet, eftersom det finns en påtaglig störningsrisk från restauranger med serveringstillstånd, dels för polisens arbete med att upprätthålla ordning och säkerhet. Frågan har både ett folkhälsoperspektiv och en rent alkoholpolitisk betydelse, eftersom ökad tillgång på alkoholdrycker, oftast leder till en ökad alkoholkonsumtion och därmed ökade skadeverkningar. Ökad alkoholkonsumtion leder också ofta till ett ökat krogrelaterat våld.

Polismyndighetens och miljöförvaltningens yttrande om befarade ordningsstörningar, risk för störning av närboende med mera, tillmäts stor betydelse och läggs till den individuella och samlade bedömningen som tillståndsmyndigheten har att göra. I bedömningen ska även restaurangens inriktning vägas in. Den inriktning som tillståndshavaren väljer och den profil som skapas för verksamheten, är ofta av avgörande betydelse för ordningsförhållandena i och omkring restaurangen.

Det finns ingen generell rätt att få servera alkohol efter normaltiden utan en individuell prövning enligt alkohollagen måste alltid göras.

Detta innebär att Markaryds restauranger kan ha olika stängningstider beroende på olika förutsättningar.

- Kl. 01.00 skall anses som normal sluttid och gälla allmänt för serveringsställen.
- Serveringstiden kan dock tidigareläggas eller senareläggas. Polismyndighet och miljökontoret är obligatoriska remissinstanser och deras yttranden är av stor betydelse vid prövning av serveringstiden.
- Efter beslut i miljö- och byggnadsnämnden beviljas serveringstid som längst till 02.00 inom Markaryds kommun

Ordning och nykterhet

Rättsregel

Allmänna bestämmelser om försäljning finns i 3 kapitlet i alkohollagen, och bestämmelser om servering av alkoholdrycker finns i 8 kapitlet. I lagens 1 kapitel 11 § andra stycket står det att försäljning kallas servering om drycken ska förtäras på stället.

Bestämmelserna i 3 kapitlet om försäljning är därför tillämpliga även vid servering. Både 3 kapitlet 5 § och 8 kapitlet 20 § handlar om att hålla ordning där man säljer och serverar alkoholdrycker. Enligt 3 kapitlet 5 § ska skador i möjligaste mån förhindras vid försäljning, och den som säljer alkoholdrycker ska se till att det råder ordning och nykterhet på försäljningsstället. Enligt 8 kapitlet 20 § ska personal vid servering se till att måttfullhet iakttas och att störningar på grund av oordning och onykterhet undviks.

Riktlinjer

Markaryd kommun utgår från att samtliga restauranger med serveringstillstånd arbetar utifrån en ansvarsfull alkoholservering. Detta innebär att det bör finnas en internpolicy för personalen på serveringsstället. Eftersom det ligger i samtliga restaurangers intresse att minska berusningsgraden, och därmed komma bort från överserveringar, bör det i policyn framgå om restaurangen har någon gräns för hur stor mängd alkoholdrycker som får serveras till en och samma person vid samma tillfälle och om denna gräns gäller från ett visst klockslag.

I begreppet försäljningsställe ingår, förutom serveringslokal inomhus och eventuell uteservering, även närområdet utanför restaurangen inklusive köande gäster.

Alkohollagen ger tillståndsmyndigheten möjlighet att besluta om speciella föreskrifter, så kallade villkor. Vanligtvis kan det vara att förordnade ordningsvakter ska tjänstgöra, att enbart bordsservering får ske, att inga spritdrycker får serveras under vissa tider eller att servering inte får ske under vissa evenemang eller vid ungdomlig publik.

Enligt 8 kap 20 § ska vid servering av alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat, ansvarig personal, se till att måttfullhet iakttas och att störningar på grund av oordning och onykterhet undviks. Markaryd kommun anser inte att det är förenligt med kravet på måttfullhet att servera större mängder alkohol vid ett och samma tillfälle till en person eller en mindre grupp människor, då denna typ av servering är svår att överskåda konsekvenserna av. Servering ska skötas av serveringspersonal och får inte överlåtas till gäster för självservering. Som exempel kan nämnas servering av helfaskor med spritdryck, så kallade ölhinkar, öltunnor, shotsbrickor, användande av drinkvagnar och liknande.

Enligt alkohollagen har 8 kap 21 § följande lydelse: ”På ett serveringsställe får åtgärder inte vidtas i syfte att förmå någon gäst till inköp av alkoholdrycker”. Detta innebär att tillfälliga prissänkningar på alkoholdrycker, så kallade Happy Hour, inte får ske på ett sådant sätt att försäljning av drycker med högre alkoholhalt främjas. Detta tolkar Markaryd kommun så att om en tillfällig prissänkning görs på spritdrycker, så ska samtliga drycker, d v s även alkoholfria sådana, sänkas i motsvarande grad. Priset på restaurangens matutbud ska alltid sänkas i motsvarande grad som sker på alkoholdrycker.

Mängdrabatter på alkohol är inte tillåtet, vilket innebär att till exempel en stor starköl ska kosta lika mycket oberoende om gästen köper en eller flera. Priset på spritdrycker bör anges per centiliter. Centiliterpriset ska vara detsamma oavsett mängd för samma varugrupp.

En ansvarsfull alkoholhantering

Rättsregel

I 3 kap. alkohollagen finns allmänna bestämmelser om försäljning. I kapitlet står det bland annat att

- försäljning av alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat ska skötas på ett sådant sätt att skador i möjligaste mån förhindras,
- den som säljer alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat ska se till att det råder ordning och nykterhet på försäljningsstället,
- ansvarig personal ska se till att måttfullhet iakttas och att störningar på grund av oordning eller onykterhet undviks,
- servering av alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat får ske till den som har fyllt 18 år,
- alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat inte får ges eller säljas till den som märkbart påverkad av alkohol eller andra berusningsmedel,
- alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat inte får serveras om det finns anledning att tro att varan olovligen kommer att tillhandahållas någon,
- den som serverar alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat ska kontrollera eller på annat sätt säkerställa att mottagaren har fyllt 18 år.

Den som söker serveringstillstånd ska ha kunskaper om alkohollagen och vara personligt och ekonomiskt lämplig för uppgiften att inneha serveringstillstånd. Syftet med kraven som ställs i alkohollagen är att säkerställa att serveringen sker på ett ansvarsfullt sätt.

Krav på den som söker serveringstillstånd:

- Den som söker serveringstillstånd måste redovisa finansieringen av restaurang köpet på ett trovärdigt sätt, för att undvika ekonomisk brottslighet, bulvanförhållanden, osunda tvingande låneavtal och olämpliga bakomliggande finansiärer samt för att främja en sund konkurrens.
- Den som ansvarar för alkoholserveringen måste få godkänt i ett kunskapsprov om alkohollagen.

Det är viktigt att även serveringspersonalen har kunskap om de lagar och regler som reglerar servering av alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat.

Uteserveringar

Rättsregel

Enligt 8 kapitlet 14 § första stycket alkohollagen ska ett serveringstillstånd avse ett visst avgränsat utrymme, exempelvis en uteservering som finns i anslutning till serveringsstället. Kommunen kan vid tillståndsgivningen besluta om kortare serveringstider på en uteservering än inomhus. Vid ett beslut om serveringstillstånd kan kommunen även villkora tiderna för när uteserveringen ska vara utrymd. Anledningen är att verksamheten inte får störa omgivningen, till exempel dem som bor i närheten av restaurangen. Om kommunen inte har villkorat tillståndet med en särskild utrymningstid för uteserveringen gäller serveringsställets utrymningstid, det vill säga 30 minuter efter den serveringstid som gäller för serveringsstället i övrigt.

Riktlinjer

En uteservering ska normalt ligga i direkt anslutning till serveringsstället samt vara fysiskt avgränsad från kringliggande områden där servering inte får förekomma.

Dess belägenhet ska vara sådan att den kan överblickas bland annat för att serveringspersonalen ska kunna kontrollera vilka gäster som får tillgång till alkoholdrycker samt kunna upptäcka om olägenheter uppstår.

Enligt alkohollagen gäller samma regler för alkoholservering utomhus som för bedrivande av alkoholservering i övrigt. Därutöver krävs tillstånd för användande av offentlig plats enligt ordningslagen eller dispositionsrätt av privat mark.

- Serveringspersonal ska stadigvarande tjänstgöra på uteserveringen då alkoholhaltiga drycker och alkoholdrycksliknande preparat serveras där.
- Kl. 01.00 anses som normal sluttid. Tidigare stängningstid ska övervägas när det finns risk för störande av närboende och/eller ordnings- eller säkerhetsproblem kan förväntas uppstå. Serveringstillstånd kan även beviljas till kl. 02.00. Här väger yttranden från polismyndigheten och/eller miljökontoret tungt.
- Serveringsytan utgörs av sittplatser vid bord, på en klart avgränsad yta i anslutning till restaurangen, där enbart bordsservering är tillåten.
- Vid musikunderhållning ska ljudnivån på musiken hållas på sådan nivå att närboende inte upplever sig som störda, vilket i normalfallet innebär att sådan underhållning via högtalare ska upphöra senast kl. 22.00.

Gemensamt serveringsutrymme

Rättsregel

I 8 kapitlet 14 § andra stycket alkohollagen ges möjlighet för flera tillståndshavare att utnyttja ett gemensamt serveringsutrymme. Det innebär att ett särskilt tillstånd kan beviljas för att servera på samma yta. En förutsättning är att var och en som ansöker om gemensamt serveringsutrymme har ett eget serveringstillstånd. Särskilda villkor kan meddelas i samband med beslutet om tillstånd för ett gemensamt serveringsutrymme.

Riktlinjer

Lokalen, eller platsen för det gemensamma tillståndet som helhet, ska vara överblickbar och vara väl avgränsad. Tillståndsmyndigheten kan komma att meddela särskilda villkor som exempelvis förordnade ordningsvakter, bordsservering och/eller personal på den gemensamma serveringsytan under den tid som servering pågår. Denna bedömning sker i samband med ansökan.

Vid eventuella överträdelser av alkohollagens regler kan tillståndet för det gemensamma serveringsutrymmet komma att återkallas.

Cateringverksamhet

Rättsregel

Enligt 8 kapitlet 4 § alkohollagen kan den som bedriver cateringsverksamhet för slutna sällskap meddelas stadigvarande serveringstillstånd. Förutsättning för detta är att den lokal där serveringen äger rum vid varje tillfälle anmäls till och godkänns av kommunen.

Riktlinjer

Förutsättningar för ett sådant tillstånd är att det ska finnas ett väl utrustat kök för tillredning av mat. På menyn ska finnas ett varierat utbud av för-, huvud- och efterrätter. Tillståndet gäller i den kommun där ansökan gjorts och beviljats. Om verksamhet ska ske i annan kommun måste en ansökan göras i den aktuella kommunen.

För varje tillfälle som tillståndshavaren ska servera mat och alkoholdrycker ska en anmälan på särskild blankett lämnas till kommunen, tillsammans med ett godkännande från

räddningstjänsten, om att lokalen är godkänd ur brandsäkerhetssynpunkt. Intyg om godkännande från räddningstjänsten behöver inte lämnas om catering ska ske till privat bostad.

Undantag

Det krävs inte serveringstillstånd om samtliga tre punkter är uppfyllda:

- Avser att vid ett enstaka tillfälle för i förväg bestämda personer servera alkohol
- Sker utan vinstintresse och utan annan kostnad för deltagarna än kostnaden för inköp av dryckerna
- Det äger rum i lokaler där det inte bedrivs yrkesmässig försäljning av alkohol- eller lättdrycker.

Kryddning snaps

Rättsregel

Enligt 8 kapitlet 3 § alkohollagen får den som har ett stadigvarande tillstånd att servera spritdrycker, efter anmälan till kommunen, rätt att krydda spritdryck för servering som snaps i den egna serveringsrörelsen.

Riktlinjer

Kryddning av snaps avser spritdryck som motsvarar det traditionella svenska okryddade brännvinet och verksamheten ska vara i liten skala. Avsikten med denna möjlighet är för servering i den egna verksamheten. Kryddning ska ske i originalbutelj. Av den anmälan som ska göras till kommunen ska framgå vilka kryddor som används, vilken spritdryck som avses och mängd som ska kryddas.

Provsmakning

Rättsregel

I 8 kapitlet 6 § framgår att provsmakning av spritdrycker, vin, annan jäst alkoholdryck och starköl kan anordnas vid arrangemang riktade till allmänheten, under förutsättning att arrangören har ett stadigvarande serveringstillstånd som omfattar de drycker och den lokal där provsmakningen avser äga rum, kan inom ramen för detta tillstånd anordna provsmakning.

De parthandlare som deltar enskilt eller gemensamt ansöker om och erhåller ett tillfälligt tillstånd för provsmakning av de drycker som avses erbjudas.

Enligt 8 kapitlet 7 § har den som tillverkar alkoholdrycker från råvaror som produceras på den egna gården och som har ett stadigvarande serveringstillstånd rätt att, efter anmälan till kommunen, vid tillverkningsstället erbjuda provsmakning av de egenproducerade dryckerna. Om sådant tillstånd saknas, får tillverkaren erbjuda provsmakning av egentillverkade alkoholdrycker vid tillverkningsstället efter särskilt tillstånd för provsmakning.

En tillståndshavare med serveringstillstånd ska kunna anordna provsmakning av alkoholdrycker inom ramen för sitt serveringstillstånd. Innan arrangemanget ska en anmälan göras till kommunen. I anmälan ska anges tid och plats för provsmakningen, vilka utställare som ska finnas på plats, vilka drycker som ska erbjudas provsmakning av, hur biljettförsäljning ska gå till samt hur ordning och nykterhet ska säkerställas.

Det är också möjligt för parthandlare/utställare att erhålla ett tillfälligt tillstånd för provsmakning, antingen enskilt eller gemensamt. Detta tillstånd gäller enbart provsmakning av den eller de drycker tillståndet omfattar. Vid provsmakning av en dryck ges en mycket liten mängd, en matsked eller mindre.

Om det tillfälliga tillståndet missköts kan man inte räkna med att få ett nytt tillstånd vid ett eventuellt nytt ansökningstillfälle. Tillstånd ska endast ges i samband med mässor, antingen renodlade vin-, öl- eller spritdrycksmässor eller om dryckerna är en del av andra produkter som mässan omfattar, ex vis köksmässor. De producenter som driver restaurangverksamhet med serveringstillstånd där de serverar de egenproducerade vinerna, eller andra egenproducerade alkoholdrycker, är det tillåtet att inom ramen för detta också erbjuda provsmakning av de egna produkterna.

Den producent som inte har serveringstillstånd ska kunna erhålla ett särskilt tillstånd för att kunna erbjuda provsmakning. Något krav på matservering krävs inte. Däremot ska sökanden uppfylla krav på lämplighet och laglydnad på samma sätt som vid ansökan om serveringstillstånd.

Villkor vid meddelande av serveringstillstånd

Rättsregel

Enligt allmänna förvaltningsrättsliga principer kan en kommun när den meddelar tillstånd också meddela olika slags villkor. Syftet är att motverka alkoholpolitiska skadeverkningar.

Riktlinjer

Villkoren kan alltså endast meddelas vid beslut om serveringstillstånd. Dit räknas också beslut om utökning av ett gällande tillstånd, till exempel förlängd serveringstid och utökning av serveringslokal eller annat serveringsutrymme. Villkoren får inte vara generella utan behovet ska bedömas i varje enskilt fall.

Markaryd kommun använder sig av möjligheten att besluta om villkor i främst följande fall:

- Om ordningsvakter ska finnas på restaurangen och mellan vilka klockslag.
- Om enbart bordsservering är tillåten på hela eller delar av serveringsstället.
- Serveringspersonal ska stadigvarande tjänstgöra på uteserveringen då gäster som blivit serverade alkoholdrycker uppehåller sig där.
- Underhållning via högtalare på uteserveringen skall upphöra senast kl. 22.00.
- Vid serveringstid efter kl. 01.00 ska all personal utbildas i ansvarsfull alkoholservering.

Tillfälliga tillstånd till allmänheten och slutna sällskap

Rättsregel

Enligt 8 kapitlet 2 § alkohollagen kan ett serveringstillstånd meddelas för servering till allmänheten eller slutet sällskap. Tillståndet kan vara stadigvarande eller avse en enstaka tidsperiod eller ett enstaka tillfälle (tillfälligt serveringstillstånd).

Riktlinjer

Serveringstillstånd kan omfatta en enstaka tidsperiod eller ett enstaka tillfälle. Med enstaka tidsperiod avses enligt praxis några dagar upp till ett par månader. Tillfällig servering såväl till allmänheten som till slutna sällskap förutsätter att det inte är fråga om regelbundet återkommande verksamhet varje vecka eller månad. Som riktmärke anges max tio tillfällen per år. Ett evenemangsdatum omfattar ett tillfälle.

Antalet tillståndstillfällen i en viss serveringslokal kan vara av betydelse. Anordnas tillfällig servering ofta till olika sällskap, vid fler tillfällen än tio per år i samma lokal, ska stadigvarande serveringstillstånd sökas. Detta är bl.a. i syfte att möjliggöra tillsyn över verksamheten men även

för att en verksamhetsinnehavare inte ska kunna friskriva sig från ansvar. En lokal kan efter särskild prövning godkännas för fler än tio tillfällen per år. Det är då frågan om allmänna samlingslokaler och liknande där risken för osund konkurrens i restaurangbranschen är liten. Om problem uppkommer i dessa lokaler kan möjligheten att ha fler än tio tillfälliga tillstånd där återtas. Om ett evenemang avser längre period än en månad ska det bedömas utifrån de kriterier som gäller för stadigvarande serveringsverksamhet.

Tillfälliga tillstånd till allmänheten

Följande riktlinjer gäller för tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten:

- Alkoholserveringen ska ingå i något evenemang, som i sig är seriöst. Stor återhållsamhet bör gälla vid ansökningar om serveringstillstånd i samband med idrottsevenemang eller arrangemang som riktar sig främst till barn och ungdomar.
- I de fall då underåriga ges tillträde till ett konsertområde eller liknande ska alkoholserveringen vara organiserad så att ålderskontroll kan ske på ett betryggande sätt, till exempel genom avgränsade serveringsområden där åldersgräns tillämpas.
- Kraven på intyg för markupplåtelse, räddningstjänstens godkännande och anmäld livsmedelshantering ska vara uppfyllda.
- Servering ska bedrivas på en avgränsad serveringsyta där bordsplatser finns som på en vanlig restaurang. Runt serveringsytan ska finnas acceptabla avgränsningar. Avsteg från detta kan göras om polismyndigheten bedömer att gemensam serveringsyta inverkar positivt på ordningsläget eller om tillståndsmyndigheten har sådan erfarenhet.
- Betryggande tillsyn av serveringen måste garanteras. I denna ingår att servering och konsumtion av alkohol enbart sker inom den avgränsade serveringsytan.
- Servering av spritdrycker (starkspirt) medges endast i undantag.
- De personer som ska ansvara för serveringen ska vara lämpliga för uppgiften. I de flesta fall är detta liktydigt med att de redan tidigare är innehavare av stadigvarande serveringstillstånd
- Sökanden ska vara såväl personligt som ekonomiskt lämplig i enlighet med alkohollagens krav. Detta krav omfattar även festivalarrangör p.g.a. dennes betydande inflytande över festivalens bedrivande.
- Senaste serveringstid är kl. 02.00.
- I det tillfälliga tillståndet bör ange antal personer brandskyddet godkänt lokalen för samt av sökanden angivet antal bordsplatser.
- Tillfälliga tillstånd ges högst 10 gånger per år eller för en sammanhängande period av maximalt två månader.
- Efter två år är det inte längre fråga om tillfällig servering. Då krävs stadigvarande tillstånd, så kallad säsongsrättighet.
- Tillfälligt tillstånd ska inte bifallas av tjänsteman i avvaktan på stadigvarande tillstånd.

När det gäller kopplingen till idrott har undantag gjorts för vissa internationella evenemang där riskerna för våld och överservering och andra negativa sociala konsekvenser bedöms som betydligt mindre än vid nationella evenemang. Emellertid ska en riskbedömning göras vid varje tillfälle och en allmän princip bör vara återhållsamhet även vid internationella evenemang. Sökanden ska uppvisa aktuellt registreringsbevis, kunskaper i alkohollagen, mat- och dryckesutbud, intyg från kronofogdemyndigheten, dispositionsrätt och beskrivning av evenemanget. Remiss skickas i samtliga ärenden till polismyndigheten (ordning/vandel), vid serveringstider efter kl. 22.00 även till miljö- och byggenheten (störningsrisken till närboende)

och i vissa fall till Skatteverket (skötsamhet vad gäller skatter och avgifter/moms- och arbetsgivarregistrering).

Tillfälligt serveringstillstånd till slutet sällskap

Förutom vad som generellt gäller råder följande riktlinjer gäller för tillfälligt serveringstillstånd till slutet sällskap:

- Ett slutet sällskap är en begränsad krets av personer med någon form av gemensamt intresse i företag, förening, vänkrets eller sammanslutning där arrangören på förväg kan ange vilka som kommer att delta. Det gemensamma intresset ska avse något mer än den tillställning där servering ska ske.
- Sökanden redovisar tillställningens art och till vem servering ska ske samt bifogar gästlista.
- Sökanden ska vara såväl personligt som ekonomiskt lämplig i enlighet alkohollagens krav. Utgångspunkten för denna prövning är för förening dess stadgar, verksamhetsberättelse och styrelsesammansättning. För ett företag krävs registreringsbevis och för privatpersoner krävs personbevis.
- Priset för alkoholdrycker får inte understiga inköpspriset samt ska ett skäligt pålägg läggas till inköpspriset. Att försäljning av alkoholdrycker avses ske med skäligt pålägg ska intygas i samband med ansökan.
- Serveringslokalen får inte vara öppen för insläpp av nya gäster under pågående tillställning.
- Annonsering i massmedia eller liknande är inte tillåten.
- Serveringstider ska prövas utifrån samma kriterier som gäller för tillstånd för servering till allmänheten.

En ansökan omfattar ett tillfälle. Remiss skickas till polismyndigheten (ordning/vandel) vid ansökningar om serveringstillstånd efter kl. 01.00 och i övrigt när tecken på problem föreligger. Då det kan antas att brister föreligger vad gäller den ekonomiska skötsamheten tas kontakt med kronofogdemyndigheten och/eller skattemyndigheten. Remissförfarande tillämpas inte i de fall när man på goda grunder kan anta att inga indikationer om möjliga brister finns.

I de fall då ansökningar lämnas in för fler än tre tillfällen i samma lokal eller för samma verksamhet bör beslut om bifall fattas för maximalt tre tillfällen åt gången. Om problem med ordning och nykterhet eller störningar till närboende uppkommit ska det finnas möjlighet att avslå kvarvarande tillfällen även om ansökningarna inkommit vid samma tillfälle.

Ansökan och andra dokument ska ha inkommit till myndigheten minst en vecka innan tillställningen/arrangemanget ska äga rum.

Diskriminering

Alla invånare ska ha samma rättigheter och möjligheter oavsett etnisk och kulturellt ursprung, religion och sociala ställning.

I trygghetsplanen anges att alla medborgare ska känna sig trygga och säkra i sitt samhälle och i sitt bostadsområde. De ska kunna röra sig fritt, utan rädsla för att utsättas för brottslighet eller kränkningar. Dessa riktlinjer ska vara vägledande för kommunens insatser för att motverka olaga diskriminering i samband med restaurangbesök och med detta förhindra att någon blir särbehandlad och exempelvis nekas inträde till restaurangen.

Erkänt eller lagakraftvunnet diskrimineringsbrott bedöms allvarligt och innebär normalt sett att serveringstillståndet ska återkallas.